

YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA, ANKARA

Günümüzde uygulanan neoliberal politikalar, tüm üretim ve hizmet süreçlerinde temel bir yeri bulunan mühendislik, mimarlık eğitimi ve uygulamalarını sistemli bir şekilde etkilemektedir. Bilim, teknoloji, araştırma-geliştirme, yenilik, sanayi, tarım, enerji, maden, çevre, imar-yapı, kent ve bağlantılı alanların temel dinamik gücü olması gereken mühendislikte bu nedenle açık bir gerileme söz konusudur.

Eğitim-öğretim alanındaki genel yönelim, üniversite sayıları yanı sıra mühendislik fakülte ve bölüm sayılarında da olağan dışı bir artışa yol açmış, nitelikli işgücü olan mühendislik bir "maliyet" unsuru olarak görülüp daha fazla ucuz emek sömürüsüne tabi kılınmıştır. İşsiz mühendis sayısı böylece artmakta, meslektaşlarımız esnek, güvencesiz, düşük ücretle çalışma ile meslek dışı alanlarda çalışmaya zorlanmaktadır.

Bu gelişmelere bağlı olarak, meslek alanlarımızı ve mühendislik öğretimini doğrudan etkileyen birçok düzenleme de gündeme gelmektedir. "Teknik öğretmen" yetiştiren programlara tabi olanlara ek bir eğitimin ardından mühendislikle eş düzeyde "iş güvenliği uzmanlığı" unvanı verilmesi söz konusudur. Yapı Denetimi Yasasında yapılmak istenen son değişikliklerle, birçok olumsuzluk yanı sıra şantiye şefi mimar ya da mühendislerin yardımcısı olarak görev yapması gereken tekniker, teknisyen ve teknik öğretmenlere "şantiye şefi" olma ve teknik elemanların mimarlık, mühendislik projeleri hazırlamalarına olanak sağlanması da gündeme gelecektir.

Teknoloji Fakülteleri ve "uzaktan eğitim" gibi mühendislik eğitimi ve uygulamalarının temelini aşındıran düzenlemelerin ardından şimdi de teknik öğretmenlere "mühendis" unvanı verilmesi söz konusudur. İktidar, bir yandan tüm eğitim sistemini özelleştirmeye dönük politika kapsamında teknik eğitimin değerini yok sayarak işverenlere bırakmaya hazırlanırken teknik öğretmenlerin işsizlik sorununu, onlara da mühendis unvanı vererek, mühendislik mesleğine tahvil etmekte, günübürlük, geçici ve aldatici bir yönetime başvurmaktadır.

Bu konunun geçmişi şöyledir: 29.04.1992 tarihinde kabul edilen 3795 sayılı "*Bazı Lise, Okul ve Fakülte Mezunlarına Unvan Verilmesi Hakkında Kanun*"un 3. madde, 1. fıkrası, e bendinde, "*Teknik öğretmen unvanını kazananlar için ilgili teknik eğitim fakültelerince düzenlenecek en fazla iki yıl süreli tamamlama programlarını başarıyla bitirenlere dallarında 'mühendis' unvanı verilir*" denilerek, Teknik Eğitim Fakültesi mezunlarına mühendislik yolu açılmıştı. 07.08.2003 tarihinde de "*Teknik Öğretmenler İçin Düzenlenecek Mühendislik Programlarının Uygulama Esas ve Usulleri Yönetmeliği*" yayımlanarak mevzuat tamamlanmış, ancak bugüne kadar geçen zaman zarfında uygulamaya alınmayan yasa hükümlerinin bugün uygulanmasını manidar bulduğumuzu belirtmek isteriz.

TMMOB ve Odalarımız, 1992 yılında 3795 sayılı Yasa'nın kabul edilmesiyle başlayan, 2010 yılında Teknoloji Fakülteleri'nin açılmasıyla devam eden ve bugün "Teknik Eğitim Fakültesi mezunlarına mühendislik unvanı verilmesi" uygulamasıyla görünür hale gelen sürecin bir bütün olarak mühendislik, mimarlık mesleklerinin itibarsızlaştırılması, öneminin azaltılması, niteliğinin tartışılır hale getirilmesinin bir başka tezahürü olduğunu düşünmektedir.

Asıl olarak teknik öğretmen yetiştirmek amacıyla kurulan ve müfredatı buna uygun düzenlenen Teknik Eğitim Fakülteleri'nin, mühendislik eğitimi veren fakültelerle bir ve aynıymış gibi değerlendirilmesi, meslek eğitimi felsefesine aykırıdır. Eğitim fakülteleri ile mühendislik fakültelerinin nitelik ve amaçlarının birbirinden çok farklı olduğu gözetilmemektedir.

Bilinmelidir ki, mühendislik formasyonu öğretilen formüllerden ibaret değildir. Mühendislik muhakemesi için 4 yıllık eğitim süreci bile yetersiz görülürken, ilave ders alınarak mühendislik unvanı dağıtılması bilimsel gerçekliğe sığmaz ve toplumu kandırmaktan öteye geçemez.

Aldatmacı bir yaklaşımla her ile bir üniversite açıldığı ve hemen her üniversitede mühendislik eğitimi verildiği bilinmektedir. Okullarda fiziki ve teknik altyapı eksikliği bulunmaktadır, birkaç fakülte hariç eğitim liseden bozma binalarda verilmektedir. Bir öğretim üyesine düşen öğrenci sayısı eğitimin niteliğini düşürecek oranda çoktur. Mühendislik, mimarlık eğitimi verilen pek çok okulda laboratuvar ya yoktur ya da yetersizdir. Uygulamalı eğitim ve araştırmalar için yeterince kaynak ayrılmamaktadır. Mevcut eğitim müfredatı ve uygulaması mühendislik biliminin gerekleriyle, farklı mesleki disiplinlerle etkileşiminin teorik çerçevesiyle, gelişmiş teknolojiyle uyumlu değildir. Ülkemizin gerçek ihtiyaçlarını karşılamaktan uzaktır. Bu şartlarda mezun olan genç mühendislerin mesleki yeterlilikleri ve gelişmişliklerinin tartışmalı olacağı açıktır ki, meslek içi eğitim ağırlıkla ancak Meslek Odalarının olanakları çerçevesinde uygulanabilmektedir.

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi'nin (ÖSYM) 07.06.2013 tarihli "*Teknik Öğretmenler İçin Mühendislik Tamamlama Programları Giriş Sınavı (2013-Mühendislik Tamamlama): Başvuru İşlemleri ve Örnek Sorular*"ı incelendiğinde mühendislik, mimarlık ve üniversite sınavları bir yana, ortaokul öğrencilerine bile haksızlık edecek kadar basit, seviye belirleme sınavlarının da altında kalacak kolaylıkta sorularla "mühendislik unvanı" dağıtılacağı görülmektedir.

Farklı mühendislik disiplinlerine yönelik ayrı sınavlar yapılmaması, tüm mühendisliklerin aynı "torba sınav" içinde değerlendirilmeye kalkılması da bilimsel açıdan itirazımızı haklı kılan diğer bir nedendir.

Yükseköğretim Kurulu (YÖK)'ün bu konudaki duyurusu, iktidara yakın gazeteler aracılığıyla konjonktürel olarak ideolojik-siyasi bir çarpıtma içerisinde "28 Şubat'ın rövanşı" olarak da sunulmaktadır. Meslek liselerine yönelik üniversite sınavlarına giriş konusundaki kısıtlama ayrı bir konu olmakla birlikte; şimdi "28 Şubat mağduriyetinin giderilmesi" olarak sunulan sınava olanak sağlayan düzenlemenin 1992 yılından beri zaten yürürlükte olduğunu hatırlatmak isteriz.

Mevcut koşullarda 1992 yılından beri yürürlükte olan "*Teknik Öğretmenler İçin Düzenlenecek Mühendislik Programlarının Uygulama Esas ve Usulleri Yönetmeliği*" kapsamında Üniversitelerarası Kurul tarafından ilgili mühendislik fakültelerine hazırlanan yeterlilik sınavından 100 üzerinden en az 50 alanların puanlarına göre kontenjan dahilinde 2 yarı dönemlik tamamlama mühendislik programına girmeleri öngörülmektedir. Ancak bu sınavları bugüne kadar kazanabilen aday yüzler basamağıyla sınırlıdır ve bugün ortaokul seviyesinde sorularla 72 bin teknik öğretmene unvan dağıtılmaya kalkılmaktadır. Bu uygulama açıkça eğitimde eşitsizlik ve adaletsizliktir.

Bu unvan dağıtımını uygulaması, bırakalım bilimi, mühendisleri, mimarları, bırakalım üniversiteye hazırlanan öğrencileri, SBS'ye girmiş ortaokul öğrencilerine de büyük bir haksızlıktır.

Bu haksızlığı teknik öğretmenlerin içine ittikleri işsizlik sorunuyla kabul edilebilir hale getirmek de mümkün değildir. Bilindiği üzere ülkemizde işsizlik ve eğitimli işgücü işsizliği çok ciddi bir sorundur. Teknik Eğitim Fakültelerini kapatarak teknik öğretmenlerin istihdam alanlarını yok eden siyasal iktidar, teknik öğretmenler nezdinde yarattığı mağduriyeti yeni mağduriyetler yaratarak güya "çözmeye" kalkmaktadır. Bunu mühendis ve mimarların kabul etmesini beklemek, bilimsel ve teknik olarak da, kamu yararı ve çalışanların hakları açısından da akıl dışıdır.

Yine mevcut yönetmeliğe göre 2 yarı dönemi kapsayacak olan tamamlama eğitiminin Teknik Eğitim Fakültelerinde verilmesi gerekmektedir. Ama iktidar ve YÖK bu fakülteleri kapattıklarını sanırsız unutmuştur. Ortada bu eğitimi verecek kurum dahi bulunmamaktadır.

Bugüne kadar üniversite mezunlarının "sınıf öğretmeni" olmasına ya da belli bir temel bilim alanında eğitim görmüş olanların kendi dallarında branş öğretmeni olmasına; tamamlayıcı olarak "pedagojik eğitim" görmeleri koşuluyla olanak tanınmıştır. Bu tür uygulamalar bile eleştirilmekle birlikte "öğretmen açığı" nedeniyle kamu nezdinde kabul görmüştür. Ancak ülkemizde mühendislik, mimarlık mesleklerinde herhangi bir açık söz konusu değildir, hatta gereksinim fazlası fakülte ve bölüm bulunduğu halde böylesi bir uygulamaya başvurulmaktadır.

Mesleki eğitimin öneminden çokça söz edilen bir ortamda mesleki eğitimi yok etmekle kalmayıp, mühendislik mesleğinin de içeriğini boşaltmaya dönük bir uygulama yürürlüğe konulmak istenmektedir. En son 2009 yılında öğrenci alan Teknik Eğitim Fakültelerinin taban puanları ile

Mühendislik Fakültelerinin taban puanları karşılaştırılırsa yapılan haksızlığın boyutu açıkça ortaya çıkmaktadır.

İstihdam olanakları ile mühendislik fakültelerinin kapasitesi arasında inanılmaz bir uçurum bulunmaktadır. Bunun ne anlama geldiği ise açıktır: Mühendisler arasında işsizlik oranı, dallar arasında farklılıklar arz etse de, ortalama yüzde 25 civarındadır. İşsizlik, düşük ücretler, sağlıksız çalışma koşulları ve güvencesizlik mühendisliğin adeta "kaderi" olmuştur. Mesleki etik ve yetkinlik temel sorunlar arasındadır.

Mühendislik eğitimi ve istihdam olanakları bağlamında gerçek bu iken, bir de Teknik Eğitim Fakültelerinden mezun olanları, iki yarı yıl gibi "hızlandırılmış" eğitime tabi tutarak mühendis ilan etmek teknik hizmetlerin niteliğinin daha da düşmesine neden olacaktır.

Bütün bilimsel ve teknik veriler Teknik Eğitim Fakültelerinde uygulanan programın mühendislik için yeterli olmadığını ortaya koymaktadır. Mühendislik eğitiminin ve mühendislik mesleğinin sorunlarının, teknik öğretmenleri "mühendisleştirerek", mühendislerin sayısını artırarak çözülmesi mümkün değildir. Bu yolla sorun çözülmeyecek, yeni sorunlar açığa çıkacaktır. Bu durum, yatırım ve nitelikli işgücü istihdamı zaten zayıf olan mühendislik sanayilerinde kaos oluşturacak, mühendis, mimar işsizliğini ve mühendislik-mimarlık uygulamalarındaki niteliksel düşüşü artıracak, toplumsal yaşamda birçok acı sonuca da yol açacaktır.

Bilimsel, teknik, akademik göstergeler, mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde uygulanan programın, mühendislik unvanı elde etmek için yeterli olmadığını ortaya koymaktadır. Teknik öğretmenlerin unvanlarının değiştirilmesiyle mühendis olunamayacağı bilimsel bir gerçektir. Mühendislik özel bir eğitimi gerektirir ve yama niteliğindeki programlarla yapılamaz. Mühendislik, tasarım, plan ve program gibi temel unsurlar aracılığıyla üretim ile hizmet sürecinin bütününe yöneliktir. Teknik öğretmenlik ise tasarım, plan ve program boyutlarını içermez ve üretim veya hizmet sürecinin belirli an veya parçaları üzerinde yoğunlaşır. Kısaca mühendislik ile teknik öğretmenlik, üretim sürecinin bütününde birlikte iş yapmakla birlikte farklı formasyonlara sahiptir.

Ayrıca şu noktaya özellikle vurgu yapmak isteriz: Her meslek değerlidir; her mesleğin kendi dinamiği, dengesi ve gelişme seyri bulunmaktadır. Her mesleğin üretim sürecindeki önemi tartışılmazdır. Bu bağlamda, teknik eğitim veren fakültelerin müfredatının kendi mesleki alanının ihtiyacını karşılayacak özellikler içeriyor olması ne kadar doğalsa, mühendislik fakültelerinin müfredatının mühendislik mesleğinin gereklerini gözeterek hazırlandığı da o oranda gerçektir.

Teknik Eğitim Fakültesi mezunlarının sorunları olduğu bilinmektedir. Ancak bu sorunlar, onları mühendis ilan ederek değil, üretim sürecini yeniden düzenleyerek, ara eleman ya da teknik elemanları hukuki statüye kavuşturarak, üretim sürecindeki önemlerini görünür kılarak aşılabilir.

Plansız bir şekilde çok sayıda donanımsız üniversite, fakülte açmak, çok sayıda niteliksiz mühendis yetiştirmek ve teknik öğretmenlere mühendis unvanı verilmesine yönelik uygulama, karar ve hazırlıklardan vazgeçilmeli, mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı öğretiminin planlamasında TMMOB ve bağlı Odaları mutlaka yer almalıdır.

Yukarıda açıkladığımız nedenlerle, 80 bin civarında olduğu belirtilen teknik öğretmenin mühendis unvanı almasına olanak sağlayacak olan "*Teknik Öğretmenler İçin Mühendislik Tamamlama Programları Giriş Sınavı*" başvuruları ve 21 Temmuz'da Ankara'da yapılacak olan sınav iptal edilmelidir. Biz mühendis ve mimarların, mühendislik ve mimarlık öğrencilerinin ve meslek örgütlerinin uyarılarına itidardır, Üniversitelerarası Kurul ve YÖK tarafından kulak verilmesini istiyor, YÖK'ün duyurusunu yaptığı ve ÖSYM tarafından yapılacak olan "*Teknik Öğretmenler İçin Mühendislik Tamamlama Programları Giriş Sınavı*"nın ivedilikle iptal edilmesini istiyoruz.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

TMMOB Ankara İKK Sekreteri
Bülent TATLI